

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in valja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljo njem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrt leta 30 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v tiskarskem tiskarni (Knabensoulinar). — Deležniki tiskovnega — list — oblikajo list brez — — — — —

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za okenčila vs. plačila za tiskovne listice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., tretkrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XVIII. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še zanaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bode izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrt leta 80 kr.

 Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanje tiskano adreso na poštno nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznaniti, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Slovo staremu letu 1883.

Kmalu zatone staro leto 1883 v brezkončno morje večnosti. Ostane pa nam v obče na boljsem spominu, kakor njegovi predniki, to pa v mnogovrstnem oziru.

Letina n. pr. je bila sploh takšna, da so ljudje zvečinoma zadovoljni. Prirastlo je še vsega nekaj. Tudi se kaže neko dobrodejno uplivanje nove colinske postave, katero je narodno-konservativna stranka v državnem zboru sklenila: cena našim pridelkom se zboljšava, posebno živini. Postava zoper oderuhe, čeravno še pomanjkljiva tudi nekaj pomaga.

V Evropi ohranili so letos mir. Ni prišlo do vojske, čeravno se povsod strahovito orožajo. Ruski car bil je v Moskvi svečano kronan. Mlajši kralji so pogosto potovali in se glasili v Berlinu pa Dunaji. Srbski kralj je upor radikalcev krvavo zadušil.

Angleži so vzeli Egipt, doma pa se pripravajo z Irci. Francozom je umrl zadnji princ

iz stare Bourbonske rodbine in republika se zaplela v boj s Kitajci. Judov grabljivcev so ljudje povsod začeli naveličati se, najhuje so jim Rusi zadevali.

Avstrija je učakala dveh velikih dogodkov: cesarjevo potovanje po Štajerskem in Kranjskem pa predor Arlberske planine za železnico, ki bode za našo kupčijo z zapadno Evropo neizmerne vrednosti.

Madjarski minister Tisza je prvič telebnil z glavo v zid, da je moral nazaj. Hotel je uvesti za Jude in skvarjene kristjane civilni zakon pa gospodarka zbornica mu ga je zavrgla. Hrvate pa je nameraval potlačiti in vkloniti pod madjarski jarem, pa je zakrivil krvavih uporov in rabuk. Mir narediti morala je vojaška oblast in Tisza madjarske grbe pobrati.

V Bosni in Hercegovini so spomladni upor srečno zatrli. Potem je bil mir.

Čehi se veselijo prekrasnega narodnega teatra, ki so ga letos v zlatej Pragi odprli. Poljaci začeli so se z Rusini spravljati. Slovenci pa smo v Ljubljani imeli čez dolga leta zopet narodni deželni zbor.

Nemški liberalci razsajajo povsod zoper sedanje ministerstvo in delajo na vse kriplje, da bi pri bodočih volitvah zmagali in prodrli zopet do gospodstva. Največ trpimo od njih koroški in štajerski Slovenci. Tukaj imajo proste roke in razsajajo huje od divjakov Hotentotov. Vse, kar se Slovenca čuti, to preganjajo. Posebno zaletavajo se v slovenske uradnike. Mirovega so v Celovci djali pod ključ na 3 mesece, Gospodarjevega pa v Celji obso-dili na 1 mesec.

Vrhu tega smo štajerski Slovenci zgubili skušanega voditelja g. Hermana. Čakajo nas najsilnejše volitevske borbe!

Zastran sv. katoliške Cerkve moramo omeniti, da se je papežu Leonu XIII. posrečilo z ruskim carjem pogoditi se. Ruski katoličani uživajo zopet verski mir in so dobili novih škofov. Tudi z nemškim cesarjem se bližajo

razgovori bržčas srečnemu završetku. Na to smemo sklepati iz tega, da je nemško-pruski cesarjevič obiskal sv. Očeta v Rimu.

Naposled bodi vsem prijateljem, dopisateljem „Slov. Gospodarja“ izražena najiskrenejša domoljubna zahvala s prošnjo, naj še dalje ta list podpirajo. Želimo vsem čitateljem svojim veselo novo leto.

Slovensko slovstvo l. 1883.

Kdor duševno živi, ta ne umerje. On živi še po telesnej smrti v svojih duševnih umotvorih. Jednako tudi ljudstvo ne pogine, ki duševno deluje. In to je nam Slovencem velika tolažba sredi nepovoljnih političnih razmer. Naš narod kaže od leta do leta večjo duševno gibanje in delavnost, plemenito poroštvo boljše bodočnosti. Lani je izhajalo 25 časopisov, in se na svetlo izdalo 109 knjig in knjižic. V naslednjem podamo svojim čitateljem nekaj podatkov o tem, kar se je letos godilo.

1. Časopisov je izhajalo raznih, vкуп 26, to pa v Ljubljani: „Slov. Narod“, Slovenec, „Novice“, „Zgodnja Danica“, „Učiteljski tovarš“, „Vrtec“, „Slovenski pravnik“, „Ljubljanski zvon“, „Cerkveni glasbenik“, „Deželni zakonik“, „Brenclj“, „Škrat“, „Obrtnik“, „Slovenska čebela“, „Ljudski glas“, v Mariboru: „Slov. Gospodar“, „Popotnik“, v Celovci: „Kres“, „Slovenski prijatelj“, „Mir“, v Gorici: „Soča“, „Cvetje z vrtov sv. Frančiška“, „Gospodarski list“, „Šola“, v Trstu: „Edinost“, na Dunaji: „Državni zakonik“.

Vsi totti listi bodo tudi l. 1884 izhajali izvzemši: „Slov. pravnik“ v Ljubljani in „Slov. prijatelj“ v Celovci, ki prenehata. Pristopijo pa še novi listi: „Slovan“ in „Dušni pastir“ v Ljubljani in „Štajerski gospodar“ v Gradcu.

2. Mnogo tiskovin izdala so razna društva: sv. Mohorjeva družba: življenje Marije, Cecilijo, Cerkveno zgodovino, Slovenski pravnik, Slovenske večernice, koledar, Matica slovenska: letopis, Turgenjeve lovčeve zapise in spomenik o 600letnici habsburški, dramatično društvo 52. zvezek igrokazov.

3. Nove knjige so izišle v Ljubljani: Geometrija za nižje gimnazije, spisal Celestin 1 fl. 10 kr. Fizika za nižje razrede srednjih šol, A. Senekovič, cena 1 fl. 95 kr. Prirodopis rudništva, Fran. Erjavec, 85 kr. Lurski Majnik od Marešiča, Mali katekizem, spisal Simon Zupan, Stezica v nebesa, Cerkveni obredi, Izgledi bogoljubnih otrok, spisal A. Kržič, Abecednik za slovenske ljudske šole, sestavil Praprotnik, Habsburški rod, pri Giontiniji so izišle povesti: Hirlanda, Zveličana Hildegarda, Nikolaj Zrinjski, menda tudi: Kopališče v Radencih in povest: Na valovih južnega morja.

Jako marljiv je tiskar Krajec v Novem mestu. Pri njem izhaja: Tisoč in ena noč, Narodna biblioteka, Spisi Krištofa Šmida in priporočamo prav izkreno ova podjetja vrlega založnika in tiskarja. Snopič biblioteke velja samo 14 kr. Dosedaj jih je izišlo 7.

V Gradcu je izdal že umrli g. Macun knjigo: književna zgodovina slov. Štajera, 1 fl. V Trstu so beli dan zagledale knjige: Zgodovina Trsta in okolice, Zemljepis za 2. in 3. razred srednjih šol, izdal Jesenko, 90 kr. V Gorici je izišla fizika Čebularjeva v 2 zvezkih, 1 fl. 30 kr. in Sveta gora pri Gorici, spisal A. Črv.

Naposled omenimo še, da so letos tudi mnogovrstne muzikalije tiskane se objavile n. pr. Skladbe Vilharjeve pri Giontiniji, 2 fl. 40 kr. in Pesni venec od V. Parma, 55 kr. pri Blazniku: Skladbe Lebanove, 30 kr. in v Lipskem: Slovenske pesni od dr. Ben. Ipavica itd.

Občne zgodovine Jesenkove izišel je I. del v 2. natisu in Slovnica latinska in Vaje latin-tinske so popolnem razprodane. Vse to kaže na izredno živahno gibanje duševno pri Sloven-cih l. 1883. Bog pomози dalje.

Gospodarske stvari.

Kako škodljivega jabelčarja pokončati.

Ni ga menda sadjerejca, kateremu bi ta škodljivi kuček že ne bil na lepo se razvijajočih cvetkih jabelčnih dreves pogosto občutljivi kvar naredil. Rano spomladi, ko se jabelčni popki začno prek in prek lepo razvijati in naraščati, zapusti ta škodljivec svoj pozimski stan in se začne zaplojati. Oplojena samica nagriže popke jabelčnih cvetkov in zaleže v nje po jedno jajce v vsako, iz katerega se pozneje izleže ličinka, ki začne svojo zibelko, jabelčni popek, na vse strani razjedati. Že od daleč se dajo nagrizeni popki spoznati. Barve so rujavkaste in pripeti se pogosto, da so vsi popki kakega drevesa na tak način razjedeni. Potem, ko je živalica kot ličinka le malo časa živela, zaprede se še o popku in ko teden dni preteče, pri-leže že za pleme godna žival iz svojega skri-vališča.

Bližnji zlahtnik jabelčarju, je gruščar, ki popke cvetkov na gruškah pokončuje na isti način kakor jabelčar na jablanah.

Ker ti mrčesi že rano spomladi, brž ko ugodno vreme dopušča, svoje prezimovališče zapuščajo, zato je pokončavanje njihovo o tem času najbolj vspešno. Čas za ranega jutra o oblačnem vremenu je za to delo naj ugodnejši, ker kučki, kedar solnce sije, radi odletijo. Kučki se morajo v poddržane plahte poloviti in na brati. To delo se mora večkrat ponoviti in po-